

Εις Σούλι

(Κάλβος Ανδρέας)

Ωδή Πέμπτη.

α΄

Φυσάει σφοδρός ο αέρας,
και το δάσος κυμαίνεται
της Σελλαιίδος· φθάνουσι
μακράν εδώ, όπου κάθομαι,
μουσικά μέτρα.

β΄

Αφροντίστων ποιμένων
στίχοι δεν είναι, ή γάμου,
ή πανηγυριζόντων
νέων γυναικών και ανθρώπων,
μήτε ιερέων.

γ΄ Άλλη λαμπρά πανήγυρις
την σήμερον εορτάζεται
εις την Ελλάδα· ο άγγελος
χορεύει του πολέμου·
δάφνας μοιράζει.

δ΄

Βράχοι υψηλοί, διαβόητοι,
βουνά του τετραχώρου,
από σας καταβαίνουσι
πολλοί και δυνατοί
αδάμαστοι άνδρες.

ε΄

Κάθε χέρι, κλαδί·
κάθε κεφάλι φέρνει
στέφανον· από βράχον
πηδάουν εις βράχον ψάλλοντες
πολέμιον άσμα.

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

στ΄

"Μακράν και σκοτεινήν
"ζωήν τα παλληκάρια"
"μισούν· όνομα αθάνατον
"θέλουν και τάφον έντιμον
"αντίς δια στρώμα."

ζ΄

Ούτως εβόουν· συμφώνως
τ' άρματα τους εβρόνταον
και τ' άντρα.... Ω δεν ακούω
πλέον παρά τον άνεμον
και τους χειμάρρους.

η΄

Εσύ οπού τρέχεις, πρόσμενε
ω στρατιώτα· ειπέ μου,
και ας μη σε κυνηγήσει
βόλι του εχθρού, πού υπήγαν
οι σύντροφοί σου;

θ΄

"Λείπει ο καιρός. Αν έχεις
"ελαφρά τα ποδάρια,
"και στήθος, ακολουθα με·
"τρέξε και συ μ' εμένα·
"μας φεύγει η ώρα.

ι΄

Γνωρίζω την φωνήν σου.
Οδηγει. □ Οι βράχοι φεύγουσι
τώρα υπό τα πατήματα
συχνά, φεύγουν οπίσω
σπήλαια και δένδρα.

ια΄

Των ποταμών πλατέα
νερά, βαθέα λαγγάδια,
έρημα μονοπάτια,
δάση, βουνά, χωράφια,
φεύγουν οπίσω.

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

ιβ´

Ιδού το Καρπενήσι·
αυτού από τα ψηλώματα,
όπου αναμένω, βλέπω
κρυπτόν στεφανομένων
σύνταγμα ηρώων.

ιγ´

Και αντίκρυ τα αναθρέμματα
του Οσμάν με' δίχως τάξιν,
πλην χιλιάδας, χιλιάδας
βλέπω συγκεχυμένων
πεζών και ιππέων.

ιδ´

Ως εις χώραν εορτάζουσαν
συντρέχει μεν ο κόσμος
πολύς, κλαγγάς δε οργάνων,
φωνάς δε ανδρών χαιρόντων
ακούεις και κρότον.

ιε´

Ούτω και εις το στρατόπεδον
των βαρβάρων ακούεις
κραυγάς, τύμπανα, κτύπους·
όμως ατρέμα ο θάνατος
στέκων τους βλέπει.

ιστ´

Ως τόσον της ημέρας
το φως εγίνηκ' άφαντον·
τους ουρανούς σκεπάζει
το φοβερόν σου κάλυμμα
ιερά νύκτα.

ιζ´

Μητέρα φρονημάτων
υψηλών, συνεργέ
ψυχών τολμηροτάτων,
νύκτα ουρανία και σύγχρονε
δικαιοσύνης.

ιη´

Συχνά από σε παιδεύονται
λαοί άφρονες, άσωτοι·
συχνά και των τυράννων

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

αλλάζεις την χρυσήν
ζώνην εις στάκτην.

ιθ'
Τώρα εδώ το πυκνότερον
σκότος σου χύσε. Άνθρωπος
άνθρωπον ας μη βλέπει,
ας μη 'ξανοίγει μάτι
χείρα οπλισμένην.

κ'
Το πνεύμα ταραγμένον
των εχθρών της πατρίδος μου
ας πλάση φοβερούς
γίγαντας, και ας φαντάζεται
παντού μαχαίρας.

κα'
Ακούω, ακούω τον θόρυβον
ως αρχομένης μάχης·
κουφοβροντάει τοιούτως,
ότε επάνω εις τους βράχους
ρίχνεται η θάλασσα.

κβ'
Δάσος βοάει τοιούτως,
οπότε από τα σύγνεφα
σκληρώς το δέρνει ο άνεμος·
ξηρά τα φύλλα φεύγουσιν
εις τον αέρα.

κγ'
Να, των σπαθιών ο κρότος
προδήλως τώρα ακούεται·
να, πέφτουν ως ουράνιαι
βρονταί, πολλά, απροσδόκητα
βόλια θανάτου.

κδ'
Να, πανταχού σηκώνονται
ομού και των νικώντων,
και των νενικημένων
η φωνή, τρομερή
φρικτή αρμονία.

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

κε΄

Ω άγγελοι, οπού ετάχθητε
φύλακες των δικαίων,
της Σελλαιίδος σώσατε
τα τέκνα και τον Μπότσαρη
δια την Ελλάδα.

κστ΄

Έπαυσ' η μάχη ολότελα,
αναχωρεί και η νύκτα·
ιδού που τ' άστρα αχνίζουσι,
και οι καθαροί λευκαίνονται
αιθέριοι κάμποι.

κζ΄

Πυκναί, πυκναί ως ομίχλη,
περνάουν απ' έμπροσθέν μου
των ψυχών η χιλιάδες·
τα χέρια των ακόμα
στάζουσιν αίμα.

κη΄

Ανομοι, τον σταυρόν
εχθρόν επήραν· και άγγελος
τους οδηγεί· εις το πρόσωπον
του λάμπει η καταδίκη,
ρομφαία εις το χέρι.

κθ΄

Ιδού ανά δεκάδας,
πετάουν και των Ελλήνων
τα πνεύματα ελαφρά·
αστράπτουν ως η ακτίνες
του πρώτου ηλίου.

λ΄

Φέρνει σταυρόν και βία
ο πτερωμένος άγγελος
που τους ηγεμονεύει·
ψάλλοντες αναβαίνουσιν
υπέρ τα νέφη.

λα΄

Ψυχαί μαρτύρων χαίρετε·

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

την αρετήν σας άμποτε
να μιμηθώ εις τον κόσμον,
και να φέρω την λύραν μου
με σας να ψάλλω.

Ο Σαμουήλ

(Αριστοτέλης Βαλαωρίτης)

-Καλόγερε, τι καρτερείς κλεισμένος μες στο Κούγκι;
Πέντε νομάτοι σόμειναν - κ' εκείνοι λαβωμένοι!
Κ' είναι χιλιάδες οι εχθροί που σ' έχουνε ζωσμένον!
Έλα να δώσεις τα κλειδιά, πέσε να προσκυνήσεις,
κι αφέντης ο Βελή πασάς δεσπότη θα σε κάμει!
Έτσι ψηλά από το βουνό φωνάζει ο Πήλιο Γκούσης
Κλεισμένος μες στην εκκλησιά βρίσκεται' ο Σαμουήλης,
κι αγέρας παίρνει τη φωνή του Πήλιου του προδότη.
Χωρίς ψαλμούς και θυμιατά, χωρίς φωτοχυσία,
γονατισμένοι, σκυθρωποί, μπρος στην Ωραία Πύλη,
πέντε Σουλιώτες στέκονται με το κεφάλι κάτω.
Βουβοί - δεν ανασαίνουνε. και βλέπεις κάπου-κάπου
όπου ένα χέρι σκώνεται και κάνει το σταυρό του.
Ακίνητα στο μάρμαρο σέρνονται τα σπαθιά τους -
σπαθιά που τόσο εδούλεψαν για το γλυκό τους Σούλι!
Δε φαίνετ' ο καλόγερος. μόνος του στ' άγιο Βήμα
προσεύχετο κ' ετοιμάζε τη μυστική θυσία.
Σφιχτά-σφιχτά στα χέρια του εβάστα το Ποτήρι
και μύρια λόγι' απόκρυφα έλεγε του Θεού του.
Τα μάτια κατακόκκινα απ' τες πολλές αγρύπνιες
εκοίταζαν ακίνητα το Σώμα και το Αίμα.

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

Τι θάλασσα, που κύματα έχει κρυφές ελπίδες !..
Σιγάτε βρόντοι τουφεκιών, πάψτε φωνές πολέμου,
Κι ο Σαμουήλ την ύστερη την κοινωνιά θα πάρει !
Κ' εκεί που κοιτάζ' ο παπάς τη Σάρκα τού Θεού του,
εκύλησ' απ' τα μάτια του στου ποτηριού τα σπλάχνα
σαν τη δροσούλα διάφανο κρυφά-κρυφά ένα δάκρυ.
- Θεέ μου και πατέρα μου, θαμμένος εδώ μέσα
εδίψασα... Χωρίς νερό η θεία κοινωνιά σου
θα έμεν' ατελείωτη... Δέξου, γλυκέ μου Πλάστη,
αυτό το μαύρο δάκρυ μου - μη το καταφρονέσεις.
αμόλυντο και καθαρό βγαίν' απ' τα φυλλοκάρδια.
δέξου το, Πλάστη, δέξου το - άλλο νερό δεν έχω.
Ήτανε ήλιος κ' έλαμψε το ιερό το σκεύος.
Το αίμα εξεστάθηκε, άχνισε, ζωντανεύει.
Αναγαλλιάζει ο Σαμουήλ που είδε τη Θεία Χάρη
και τρέμοντας αγκάλιασε το θεϊκό ποτήρι
και τόσφιξε στα χείλη του κι άκουσε που χτυπούσε
σαν νάτανε λαχταριστή καρδιά, ζωή γιομάτη.
Ανοίγ' η Πύλη του Ιερού, σκύφτουν τα παλληκάρια.
τ' ανδρειωμένα μέτωπα το μάρμαρο χτυπάνε,
και καρτερούν ακίνητα του γέροντα τα λόγια.
Επρόβαλ' ο καλόγερος. Το πρόσωπό του φέγγει
σα χιονισμένη κορυφή στου φεγγαριού τη λάμψη.
Στα λαβωμένα χέρια του βαστούσ' ένα βαρέλι
πόκλειε μέσα θάνατο, φωτιά κι απελπισία.
Εκείνο μόνο τόμεινε..- εκείνο μόνο φθάνει !
Εμπρός στην Πύλη του Ιερού μονάχος του το στένει
και τρεις φορές το βλόγησε και τρεις φορές το φχέται.
Σάν να 'ταν Άγια Τράπεζα, σαν να 'ταν Αρτοφόρι
επίθωσ' ο καλόγηρος επάνω το ποτήρι,
και σιωπηλός κι ατάραχος άναψε θειαφοκέρι...
Τα γόνατά του εχτύπησαν ορμητικά την πλάκα,
εσήκωσε τα χέρια του, το πρόσωπό του ανάφτει -
κ' οι πέντε τον κοιτάζαν βουβοί μέσα στα μάτια:

Η δέησης

- Πατέρα μου, σ' εδούλεψα
πιστά σαράντα χρόνια,
και τώρα στα γεράματα
μου δίνεις κατηφρόνια !
Το θέλημά σου ας γενει!

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

Λυπήσου μας, σπλαχνίσου
και πάψε την οργή σου !

Σ' εσένα, σαν ορφάνεψα,
έδωκα την ψυχή μου -
το Σούλι μου τ' αγκάλιασα
στον κόσμο για παιδί μου.
Τώρα το Σούλι το 'χασα
Ηλθ' η στερνή μου μέρα -
θάλθω σ' εσέ, Πατέρα...

Μέτρησε πόσοι εμείναμε !
Οι άλλοι πεθαμένοι
μες στα λαγκάδια σέρνονται
νεκροί και λαβωμένοι!
Άταφ' αμοιρολόγητα
σέπονται τα κουφάρια
στου λόγγου τα χορτάρια.
Όρνια και λύκοι εχόρτασαν
τα μαύρα κρέατά μας.
Συχώρεσε, συχώρεσε,
Πλάστη, τα κρίματά μας!
Και τώρα που θα νάλθωμε
κ' ήμεις στην αγκαλιά σου,
δέξου μας σαν παιδιά σου!

Και κοίταξε τα χέρια μας
τώρα σ' εσέ σκωμένα
πώς είν' από το άπιστο
το αίμα λερωμένα,
κ' ευχαριστήσου, Πλάστη μου,
και πες: «- Εύλογημένοι,
πιστοί μου ανδρειωμένοι!»
Τώρα το Σούλι απέθανε.
δεν έμειν' ένα χέρι
που να μπορεί στα δάχτυλα
να σφίξη το μαχαίρι...
Πατέρα παντοδύναμε,
γενού σ' εμάς πατρίδα -
άλλη δεν έχω ελπίδα.

Εκεί ψηλά στο θρόνο σου,
στην τόση βασιλεία,
δώσε σ' εμάς τους δύστυχους
μικρή μια κατοικία,
να μοιάζει με το Σούλι μας -

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

και δώσε μου ένα βράχο
κ' εκεί το Κούγκι να 'χω.
Χώμα στο Σούλι ελεύθερο
για να ταφώ δε μένει.
ελέησον με, Πλάστη μου,
συχώρεσε να γένη
το Κούγκι μου η εκκλησιά,
το Ιερό σου Βήμα
του Σαμουήλ το μνήμα.

Εδώ ποδάρι άπιστο
ποτέ δε θα τολμήσει
(ποτέ ! το είπα, τ' όρκισα)
το Κούγκι να πατήσει.
Μαζί μου παίρνω τα κλειδιά,
Πλάστη μου, δεν τ' αφήνω -
ούτε σ' εσέ τα δίνω !
Εκεί ψηλά στον ουρανό
να τα φορεί στη μέση
ο Σαμουήλ ο δούλος σου
θα σε παρακαλέσει...
Πατέρα μου, μη πειραχθείς -
κάμε μου αυτή τη χάρη:
άλλος να μη τα πάρει!

Και τώρα, τώρα π' άκουσες
τον πόνο, τον καημό μας,
δέξου μας και θ' αφήσωμε
το Σούλι το γλυκό μας...
Το Σούλι - αχ ! πως το 'χασα! -
ψυχή μου, μη δακρύσεις,
είν' ώρα να τ' αφήσεις!

Κι απλώνοντας τα χέρια του στους πέντε του συντρόφους:

Θεέ μου, πολυέλεε,
τώρα που θαν' αφήσω
τον κόσμο και στον ίσκιο σου
θάλθ' ο φτωχός να ζήσω,
μια χάρη θέλω, Πλάστη μου:
- τα πέντε τα παιδιά μου
να τα 'χω συντροφιά μου!
Τ' ανάθρεψα στον κόρφο μου
για ιδέ τα, τα καημένα,

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

άλλονε δεν αγάπησαν
παρά εσέ κι εμένα.
Παιδιά μου, μη δειλιάζετε
να 'χετε την ευχή μου,
Θα ζήσετε μαζί μου !

Σταλαματιά-σταλαματιά τα δάκρυά τους πέφτουν
κ' η πλάκα που τα δέχεται ραγίζεται και τρίζει.
Παράπονο τους έπιασεν, όχι θανάτου φόβος,
και κλαίοντας ο Σαμουήλ, εις το 'να του το χέρι
το ιερό ποτήρι του και στ' άλλο τη λαβίδα,
αρχίνησε την κοινωνιά του Πλάστη να μοιράζει...
Ο πρώτος εμετάλαβε - μεταλαβαίνει κι άλλος,
την έδωσε στον τρίτονε - κι ο τέταρτος την παίρνει,
και φθάνει ως τον ύστερο και του την επροσφέρει.
Κ' εκεί πού έψαλλ' ο παπάς με τη γλυκιά φωνή του
του δείπνου σου του μυστικού / σήμερον Υιέ Θεού,..
φωνές ακούονται, χτυπιές, αλαλαγμός, αντάρια.
Πλακώσανε οι άπιστοι..- καλόγερε, τι κάνεις;..
Εσήκωσε τα μάτια του ο Σαμουήλ στον κρότο
και στάζ' απ' τη λαβίδα του επάνω στο βαρέλι
μια φλογερή σταλαματιά απ' του Θεού το γαίμα...
Αστροπελέκια επέσανε, βροντάει ο κόσμος όλος
λάμπει στα γνέφ' η εκκλησιά, λάμπει το μαύρο Κούγκι!
Τι φοβερή κεροδοσά πόλαβε στη θανή του
το Σούλι το κακότυχο, και τι καπνό λιβάνι!..
Ανέβαινε στον ουρανό και του παπά το ράσο
κι απλώθηκε κι απλώθηκε σαν τρομερή μαυρίλα,
σα σύγνεφο κατάμαυρο κ' εθόλωσε τον ήλιο.
Κ' ενώ τ' ανέβαζ' ο καπνός, κ' ενώ το συνεπαίρνει,
το ράσο πάντ' αρμένιζε κ' εδιάβαινε σα Χάρος.
κ' εκείθεν οπού διάβηκε ο φλογερός του ίσκιος,
σαν νάταν μυστική φωτιά ερρόγισε το λόγγο.
Και με τες πρώτες αστραπές και με τα πρωτοβρόχια
χλωρό χορτάρι φύτρωσε, δάφνες, ελιές, μυρτούλες,
ελπίδες, νίκες και σφαγές - χαρές κ' ελευθερία.

Της Δέσπως

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

(Δημοτικό)

- Αχός βαρύς ακούεται, πολλά τουφέκια πέφτουν.

Μήνα σε γάμο ριχνονται, μήνα σε χαροκόπι;

- Ουδέ σε γάμο ριχνονται ουδέ σε χαροκόπι.

Η Δέσπω κάνει πόλεμο με νύφες και μ' αγγόνια.

Αρβανιτιά την πλάκωσε στου Δημουλά τον πύργο:

"Γιώργαινα, ρίξε τ' άρματα, δεν είναι εδώ το Σούλι.

Εδώ είσαι σκλάβα του πασά, σκλάβα των Αρβανίτων."

"Το Σούλι κι αν προσκύνησε, κι αν τούρκεψεν η Κιάφα,

η Δέσπω αφέντες Λιάπηδες δεν έκαμε, δεν κάνει".

Δαυλί στο χέρι άρπαξε, κόρες και νύφες κράζει:

"Σκλάβες Τούρκων μη ζήσωμε, παιδιά μ', μαζί μου ελάτε".

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

Και τα φυσέκια ανάψανε, κι όλοι φωτιά γενήκαν.

Ο χορός του Ζαλόγγου

(Δημοτικό)

Έχε γεια καημένε κόσμε,

έχε γεια γλυκιά ζωή

και συ δύστυχη πατρίδα,

έχε γεια παντοτινή.

Έχετε γεια βρυσούλες

λόγγοι, βουνά, ραχούλες.

Έχετε γεια βρυσούλες

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

και σεις Σουλιωτοπούλες.

Οι Σουλιώτισσες δε μάθαν

για αν ζούνε μοναχά,

ξέρουνε και να πεθαίνουν

να μη στέργουν στη σκλαβιά.

Σαν να παν σε πανηγύρι

σ' ανθισμένη Πασχαλιά,

μες στον Άδη κατεβαίνουν,

με τραγούδια με χαρά.

Το Σούλι στην ποίηση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:18 -

Στη στεριά δε ζει το ψάρι,

ούτε ανθός στην αμμουδιά

και οι Σουλιώτισσες δεν ζούνε

δίχως την ελευθεριά.